

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 59/04-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Eduarda Báránaya a Štefana Ogurčáka na neverejnom zasadnutí 24. júna 2004 prerokoval prijatú sťažnosť organizácie GREENPEACE Slovensko, B., zastúpenej advokátkou JUDr. E. K., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namieta porušenie jej základných práv vyplývajúcich z čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Sž-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003, a takto

r o z h o d o l :

1. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. Sž-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003 p o r u š i l právo organizácie GREENPEACE Slovensko na slobodné prijímanie informácií podľa čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s právom na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy súdom podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003 z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. Vo zvyšnej časti sťažnosti organizácie GREENPEACE Slovensko n e v y h o v u j e .

4. Organizácii GREENPEACE Slovensko p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 14 110 Sk (slovom štrnásťtisícstodesať slovenských korún), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť právnej zástupkyni JUDr. E. K., Advokátska kancelária, B. B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. I. ÚS 59/04-21 zo 17. marca 2004 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť organizácie GREENPEACE Slovensko, B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. E. K., B. B., ktorou namieta porušenie jej základných práv vyplývajúcich z čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak sťažovateľka v podaní z 31. mája 2004, ako aj najvyšší súd vo vyjadrení z 19. apríla 2004 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania.

Sťažovateľka požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-NS 40/03

z 23. októbra 2003, zrušil tento rozsudok, vec vrátil najvyššiemu súdu a priznal jej finančné zadost'učinenie vo výške 50 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Z podanej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľka 12. júna 2002 požiadala v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) (ďalej len „zákon o slobode informácií“) Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) o sprístupnenie viacerých informácií, okrem iného i o sprístupnenie záverečnej termohydraulickej analýzy roztrhnutia hlavného cirkulačného potrubia z postupnej rekonštrukcie bloku V1 Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice. Žalovaný ako povinná osoba žiadosti s'ťažovateľky vyhovel iba sčasti a rozhodnutím č. 3/2002-inf z 10. júla 2002 nevyhovel žiadosti s'ťažovateľky o sprístupnenie vyššie uvedenej informácie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že požadovaná analýza tvorí súčasť obchodného tajomstva Slovenských elektrární, a. s., v zmysle § 17 až 20 Obchodného zákonníka. Proti rozhodnutiu žalovaného podala s'ťažovateľka 24. júla 2002 rozklad, v ktorom namietala nedostatočne zistený skutkový stav v súvislosti s otázkou, či požadovaná analýza je naozaj predmetom obchodného tajomstva v zmysle § 10 zákona o slobode informácií. Predseda žalovaného rozhodnutím č. 4/2002-inf. z 5. augusta 2002 rozkladu s'ťažovateľky nevyhovel a rozhodnutie potvrdil. Rozhodnutie odôvodnil tým, že požadovaná informácia je obchodným tajomstvom Slovenských elektrární, a. s., pričom žalovaný neskúma v konaní o sprístupnenie informácií, či niečo môže byť alebo nemôže byť obchodným tajomstvom. Zároveň žalovaný vyslovil názor, že Slovenské elektrárne, a. s., nie sú povinnou osobou v zmysle zákona o slobode informácií a s'ťažovateľka sa snaží prostredníctvom žalovaného získať prístup ku dokumentom, ktoré jej Slovenské elektrárne, a. s., odmietajú poskytnúť. S'ťažovateľka podala 4. októbra 2002 najvyššiemu súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Žalobu odôvodnila tým, že žalovaný nezistil úplne a presne skutkový stav vo vzťahu ku definičným znakom pojmu obchodné tajomstvo a nezisťoval ani, či v prípade, ak by aj naozaj išlo o obchodné tajomstvo, by podľa § 10 ods. 2 zákona o slobode informácií predseda nebol žalovaný povinný informáciu poskytnúť. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 137/02 z 25. marca 2003 bola žaloba zamietnutá. Podľa názoru najvyššieho súdu požadovaná informácia je informáciou v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode

informácií, a keďže Slovenské elektrárne, a. s., vyjadrili so sprístupnením informácie nesúhlas, bolo treba napadnuté rozhodnutia žalovaného považovať za zákonné. Podľa názoru najvyššieho súdu sa ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií vzťahuje na informácie, ktoré povinná osoba (žalovaný) získala od subjektu, ktorý sám nie je povinnou osobou podľa zákona o slobode informácií (Slovenské elektrárne, a. s.). Najvyšší súd nepovažoval za právne významné zaoberať sa skutočnosťou, či požadované informácie sú alebo nie sú obchodným tajomstvom, a vôbec sa nezaoberal námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa nezákonnosti postupu a rozhodnutí žalovaného. Sťažovateľka 4. júna 2003 podala proti rozsudku najvyššieho súdu odvolanie, v ktorom namietala hlavne, že najvyšší súd použil odlišný zákonný dôvod na nesprístupnenie informácií ako žalovaný, čo je podľa názoru sťažovateľky absolútne neprípustné a protizákonné. Navyše, rozsudok najvyššieho súdu vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to najmä pokiaľ ide o výklad ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií. Najvyšší súd nepreskúmal zákonnosť rozhodnutí žalovaného, ale v skutočnosti pri odôvodnení rozhodnutia sám suploval žalovaného. Napokon vytkol, že sa najvyšší súd nevysporiadal dostatočne so všetkými žalobnými námietkami. Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003, ktorý bol právnomu zástupcovi sťažovateľky doručený 22. decembra 2003, bol potvrdený rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 137/02 z 25. marca 2003. Odvolací senát najvyššieho súdu odôvodnil rozsudok skutočnosťou, že v rozhodnutí žalovaného z 10. júla 2002 je uvedené, že Slovenské elektrárne, a. s., nesúhlasia so sprístupnením požadovaných informácií sťažovateľke a z tohto dôvodu prvostupňový rozsudok najvyššieho súdu nenahrádza odôvodnenie, ktoré by v preskúmaných rozhodnutiach žalovaného absentovalo. Pritom sa odvolací senát najvyššieho súdu opäť nevysporiadal s viacerými námietkami sťažovateľky uvedenými v odvolaní, pričom odôvodnenie rozsudku je viac ako stručné.

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003 došlo k porušeniu jej základných práv na prijímanie informácií v zmysle čl. 26 ods. 2 ústavy a na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy.

Porušenie uvedených základných práv vidí sťažovateľka vo viacerých rovinách:

1. Sťažovateľkou požadované informácie nenapĺňovali všetky pojmové znaky obchodného tajomstva vyplývajúce z ustanovenia § 17 Obchodného zákonníka;
2. Neprihliadlo sa na to, že aj keby šlo o obchodné tajomstvo, ustanovenie § 10 ods. 2 zákona o slobode informácií ustanovuje výnimku z ochrany obchodného tajomstva, pričom z tohto pohľadu sa ani rozhodnutia žalovaného, ale ani najvyššieho súdu vecou nezaoberajú;
3. Najvyšší súd nesprávne vyložil ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, keď dospel k záveru, že toto ustanovenie obmedzuje prístup k informáciám v prípadoch subjektu, ktorý sám nemá povinnosť poskytnúť informácie podľa zákona o slobode informácií, lebo správne treba toto ustanovenie vykladať tak, že sa v ňom má na mysli taký subjekt, ktorý poskytol povinnej osobe informáciu dobrovoľne, teda bez tohto, že by mu zákon takúto povinnosť ukladal;
4. Aj pri výklade ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, ktorý si osvojil najvyšší súd, bolo treba preskúmať, či žalovaný dodržal predpísaný postup, teda či vyzval Slovenské elektrárne, a. s., na oznámenie, či so sprístupnením informácie súhlasia, a či a ako na výzvu Slovenské elektrárne, a. s., reagovali. Bolo povinnosťou najvyššieho súdu presne uviesť, ako a kedy boli tieto formálne podmienky splnené;
5. Najvyšší súd sa odvoláva na taký dôvod nesprístupnenia informácií, ktorý v rozhodnutiach žalovaného nie je vôbec uvedený. Samotná veta z prvostupňového rozhodnutia žalovaného, na ktorú sa najvyšší súd odvolal, sa v rámci svojho kontextu vzťahuje na dôvod obmedzenia prístupu k informáciám v zmysle § 10 zákona o slobode informácií, a nie dôvod v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií;
6. Najvyšší súd nijako nevysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že Slovenské elektrárne, a. s., nie sú povinnou osobou v zmysle zákona o slobode informácií, lebo sa nijako nezaoberal ustanovením § 2 ods. 3 zákona o slobode informácií, z ktorého by pri splnení určitých podmienok bolo možné prípadne vyvodiť, že Slovenské elektrárne, a. s., ako obchodná spoločnosť založená štátnym orgánom sú osobou povinnou poskytovať informácie podľa zákona o slobode informácií;

7. Rovnako sa najvyšší súd vôbec nezaoberal ustanovením § 11 ods. 2 zákona o slobode informácií, hoci toto ustanovenie znamená výnimku z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií pre prípad informácií získaných za verejné financie, resp. informácií týkajúcich sa použitia verejných financií, prípadne informácií o nakladaní s majetkom štátu alebo obce;
8. Keďže najvyšší súd považoval obmedzenie prístupu sťažovateľky k informáciám za dôvodné s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, ďalšími argumentmi a námietkami sťažovateľky sa už nezaoberal, hoci bol povinný zaoberať sa a vysporiadať sa so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v žalobe, resp. v odvolaní. Týmto postupom najvyšší súd vlastne odmietol preskúmať rozhodnutia žalovaného, čím bola sťažovateľka pozbavená možnosti domáhať sa preskúmania zákonnosti rozhodnutia na nestrannom súde.

Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu z 19. apríla 2004 doručeného ústavnému súdu 29. apríla 2004 vyplýva, že podľa názoru najvyššieho súdu sťažnosť nie je dôvodná, a preto najvyšší súd požaduje, aby jej ústavný súd nevyhovel. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa najvyšší súd vysporiadal so všetkými relevantnými tvrdeniami sťažovateľky, ktorá svoje odvolanie odôvodnila najmä tvrdeniami, že najvyšší súd prvostupňovým zamietajúcim rozsudkom doplnil, prípadne nahradil chýbajúce právne odôvodnenie rozhodnutí správnych orgánov. Prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí z 10. júla 2002 uviedol dva dôvody odmietnutia prístupu k požadovanej informácii, a to obchodné tajomstvo a nesúhlas Slovenských elektrární, a. s. Skutočnosť, že odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu je stručné a že za druhým dôvodom odmietnutia prístupu k informácii nie je v zátvorke uvedené príslušné ustanovenie zákona o slobode informácií, nespôsobila podľa názoru najvyššieho súdu nepreskúmateľnosť uvedeného rozhodnutia, lebo dôvody odmietnutia prístupu k informáciám boli formulované jasne a zrozumiteľne. Vady rozhodnutia vytýkané sťažovateľkou neboli teda takého charakteru, na ktoré by súd musel prihliadnuť v zmysle § 250i ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku. Keďže v podanom rozklade sa sťažovateľka zamerala na popretie existencie prvého z dôvodov odmietnutia prístupu k informácii, aj odôvodnenie nevyhovujúceho rozhodnutia o rozklade sa vlastne vysporiadavalo s dôvodmi rozkladu týkajúcimi sa obchodného tajomstva. Nebol

daný dôvod zaoberať sa v rozhodnutí o rozklade druhým dôvodom odmietnutia prístupu k informácii, teda nesúhlasom Slovenských elektrární, a. s., keďže rozkladom tento druhý dôvod nebol napadnutý. Najvyšší súd potom v prvostupňovom rozsudku iba zdôraznil, že nie je potrebné dokazovať existenciu obchodného tajomstva, keď druhý z dôvodov neposkytnutia požadovanej informácie – nesúhlas Slovenských elektrární, a. s. – sťažovateľom vlastne nebol spochybňovaný ani v rozklade, ani v žalobe. V tomto smere potom odvolací päťčlenný senát najvyššieho súdu vyhodnotil napadnutý rozsudok prvostupňového trojčlenného senátu najvyššieho súdu ako vecne správny. Pokiaľ ide o ďalšie dôvody sťažnosti, najvyšší súd uvádza, že sa nikdy nezaobera dôvodmi a tvrdeniami, ktoré nemajú vplyv na posúdenie zákonnosti napadnutých rozhodnutí správnych orgánov, teda takými, ktoré nie sú vecné. Preto sa výslovne nezaoberal napr. tvrdeniami sťažovateľky, že elektrárne nášho typu sa v súčasnosti okrem v Rusku prevádzkujú už len v Rumunsku a Arménsku, ale ani tou časťou vyjadrenia žalovaného, ktorou reagoval na sťažovateľkino hodnotenie globálnych politickoekonomických pomerov na európskej, resp. svetovej úrovni. V súdnom preskúmovacom konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku súd preskúmava zákonnosť napadnutých rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, pričom tretiu časť Občianskeho súdneho poriadku v ňom možno aplikovať len primerane (§ 246c Občianskeho súdneho poriadku). Preto je nenáležitú tvrdenie sťažovateľky o tom, aké náležitosti napadnutý rozsudok neobsahuje.

Z podania právnej zástupkyne sťažovateľky z 31. mája 2004 doručeného ústavnému súdu 2. júna 2004 vyplýva, že vyjadrenie najvyššieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré je pokračovaním pochybení urobených v napadnutom rozsudku. Nemožno súhlasiť s tvrdením, že sa druhostupňový senát najvyššieho súdu vysporiadal so všetkými relevantnými tvrdeniami sťažovateľky. Sťažovateľka namietla v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu najvyššieho súdu množstvo procesných, ako aj hmotnoprávných väd, ktoré mohli mať a aj mali závažný vplyv na zákonnosť prvostupňového rozhodnutia, ako aj skorších rozhodnutí v správnom konaní. Najvyšší súd sa v odvolacom rozhodnutí nijako nevyjadril k námietke sťažovateľky, podľa ktorej požadované informácie poskytli Slovenské elektrárne, a. s., žalovanému ako dôsledok právnej povinnosti vyplývajúcej zo zákona č. 130/1998 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej

energie a o zmene a doplnení zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 256/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov. Pritom iné rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 73/01 obsahuje podrobnú argumentáciu ohľadne právnej povinnosti Slovenských elektrární, a. s., a z toho vyplývajúcej možnosti žalovaného požadované informácie mať k dispozícii. Rovnako sa najvyšší súd v rozhodnutí o odvolaní vôbec nezaoberal námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa postupu žalovaného, ako aj prvostupňového senátu najvyššieho súdu v rozpore s ustanovením § 12 zákona o slobode informácií. Práve táto skutočnosť, ako aj najvyšším súdom konštatovaná stručnosť administratívneho rozhodnutia v spojení s neuvedením príslušného ustanovenia právnych predpisov má za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia a jeho rozpor s čl. 46 ústavy. Ak by sa aj pripustilo, že správne orgány v odôvodnení svojich rozhodnutí nie sú povinné uvádzať ustanovenia právnych predpisov, na základe ktorých rozhodujú, bola by pozícia žalobcu v rámci žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia mimoriadne obťažná a jeho práva vyplývajúce z hmotnoprávných a procesných predpisov by boli len veľmi ťažko uplatniteľné. Nie je možné totiž pripustiť, aby účastník správneho konania len odhadom určoval, čo je právnym podkladom správneho rozhodnutia, lebo by to bola viac než absurdná situácia, ktorá by neprispela ku garanciam spravodlivého procesu. Takýto výklad a aplikácia Správneho poriadku je v rozpore s čl. 152 ods. 4 ústavy. Skutočnosť, že žalovaný na rozdiel od najvyššieho súdu nikdy pre odôvodnenie svojich rozhodnutí nepoužil a nemienil použiť ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, jednoznačne vyplýva aj z vyjadrení žalovaného k žalobe a k odvolaniu sťažovateľky. Druhé podstatné tvrdenie najvyššieho súdu, podľa ktorého sa sťažovateľka v rozklade zamerala iba na dôvod nesprístupnenia informácií podľa § 10 zákona o slobode informácií a podľa ktorého sa žalovaný preto nemusel druhým dôvodom odmietnutia sprístupnenia informácií (§ 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií) vôbec zaoberať, je v priamom rozpore s ustanovením § 59 ods. 1 Správneho poriadku, na základe ktorého odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Pokiaľ sa najvyšší súd rozhodol na vec aplikovať ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, musel mať preukázané, že žalovaný vykonal všetky zákonné postupy, ktoré sú podmienkou jeho aplikácie. Pritom z odôvodnenia rozhodnutia nevyplývajú podklady pre posúdenie týchto skutočností. Pokiaľ

nevyplývali ani z administratívneho spisu, malo byť rozhodnutie žalovaného zrušené pre nepreskúmateľnosť vzhľadom na nedostatok dôvodov, ako aj pre rozpor s obsahom spisov. Sťažovateľka preto trvá na tom, že došlo k porušeniu jej základných práv vyplývajúcich z čl. 26 a čl. 46 ods. 2 ústavy.

II.

Zo žiadosti sťažovateľky z 12. júna 2002 adresovanej žalovanému vyplýva, že žiada okrem iných informácií aj o informácie o záverečnej termohydraulickej analýze roztrhnutia hlavného cirkulačného potrubia z postupnej rekonštrukcie bloku V1 Jadrovej elektrárne Jaslovské Bohunice spracovanej s použitím realistickej metodiky vrátane výpočtových postupov, a to s poukazom na zákon o slobode informácií.

Z rozhodnutia žalovaného č. 3/2002-inf z 10. júla 2002 vyplýva, že žalovaný podľa § 18 ods. 2 zákona o slobode informácií, ako aj § 46 a § 47 Správneho poriadku žiadosti nevyhovel s odôvodnením, že požadovaná informácia je v zmysle § 17 až 20 Obchodného zákonníka obchodným tajomstvom Slovenských elektrární, a. s., pričom tieto nesúhlasia s ich sprístupnením pre tretie osoby. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 10 ods. 1 zákona o slobode informácií. Podľa názoru žalovaného súhrn požadovaných skutočností uvedených v predmetnom materiáli je výlučne výrobnou, obchodnou a technickou povahy. Tieto skutočnosti majú materiálnu hodnotu, nie sú v obchodných kruhoch bežne dostupné a Slovenské elektrárne, a. s., prejavili nielen vôľu ich utajiť, ale ich utajenie aj zabezpečujú.

Z rozkladu sťažovateľky z 24. júla 2002 vyplýva, že podľa jej názoru požadovaná analýza ako celok nemôže byť obchodným tajomstvom Slovenských elektrární, a. s., pričom sťažovateľka tento názor podrobne rozvádza. Samotné odôvodnenie rozhodnutia žalovaného cituje iba znenie zákona, ale neuvádza žiadne argumenty na podporu tvrdenia, že ide o obchodné tajomstvo. Preto treba považovať rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Z rozhodnutia žalovaného č. 4/2002-inf z 5. augusta 2002 vyplýva, že žalovaný rozkladu sťažovateľky nevyhovel. Podľa názoru žalovaného vzhľadom na ustanovenie § 10 ods. 1 zákona o slobode informácií pri informáciách, ktoré tvoria obchodné tajomstvo, je vecou podnikateľa vlastniaceho informácie označiť ich ako obchodné tajomstvo. Požadované informácie boli spracované na žiadosť Slovenských elektrární, a. s. Žalovaný v konaní o sprístupnenie informácií neskúma, či niečo môže byť alebo nemôže byť obchodným tajomstvom, skúma len, či informácia je alebo nie je označená ako obchodné tajomstvo. Otázku, či požadovaná informácia má alebo nemá skutočnú alebo potenciálnu hodnotu pre podnikanie, nie je oprávnený riešiť ani sťažovateľ, ani žalovaný. V prípade pochybnosti alebo sporu môže o tom záväzne rozhodnúť iba súd. Ustanovenie § 10 zákona o slobode informácií obchodné tajomstvo nedefinuje. Uvádza však, v ktorých prípadoch je ochrana obchodného tajomstva prelomená v prospech verejného záujmu. Je sporné, či požadovaná informácia je takou, ktorá spĺňa kritériá uvedené v § 10 ods. 2 písm. a) zákona o slobode informácií. Tvrdenie o nepreskúmateľnosti rozhodnutia je zavádzajúce, pretože na to je oprávnený iba súd. Vo všeobecnosti treba k rozkladu sťažovateľky uviesť, že by mohlo ísť o zneužívanie zákona o slobode informácií, lebo Slovenské elektrárne, a. s., nie sú povinnou osobou v zmysle § 2 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií, pričom sťažovateľka prostredníctvom žalovaného ako ústredného štátneho orgánu sa snaží získať prístup k dokumentom, ktoré mu Slovenské elektrárne, a. s., odmietajú poskytnúť. Pritom ide o skutočnosti majúce materiálnu hodnotu, bežne sú nedostupné a Slovenské elektrárne, a. s., prejavili nielen vôľu ich utajiť, ale ich utajenie aj zabezpečujú.

Zo žaloby sťažovateľky zo 4. októbra 2002 podanej najvyššiemu súdu vyplýva, že sťažovateľka považuje rozhodnutia žalovaného za protizákonné. Trvá na tom, že v skutočnosti požadované informácie nebolo možné považovať za obchodné tajomstvo. Žalovaný pochybil, keď nezistil úplne a presne skutkový stav s tým súvisiaci. Žalovaný iba vychádzal z deklarácie Slovenských elektrární, a. s., že ide o obchodné tajomstvo, a nijako túto skutočnosť nepreveroval, hoci to bolo jeho povinnosťou. Navyše, žalovaný neskúmal, či nie je splnený niektorý z prípadov obmedzenia ochrany obchodného tajomstva podľa § 10 ods. 2 zákona o slobode informácií, lebo v rozhodnutí o rozklade iba uviedol, že je sporné, či požadovaná informácia spadá pod uvedené obmedzenie. Žalovaný vlastne odmietol

posúdiť predbežnú otázku podstatnú pre jeho rozhodnutie, pričom sa obmedzil na konštatovanie, že táto otázka je sporná.

Z vyjadrenia žalovaného k žalobe z 26. októbra 2002 vyplýva, že žalovaný žiada žalobu zamietnuť. Podľa neho nikdy nespochybňoval, čo je alebo nie je obchodným tajomstvom Slovenských elektrární, a. s. Žalobca (sťažovateľka) neuviedol jediný dôkaz o tom, že by čo i len jediný predpoklad obchodného tajomstva nebol v tomto prípade splnený. Rovnako nepreukázal, že by v danom prípade bolo treba aplikovať ustanovenie § 10 ods. 2 zákona o slobode informácií. Označovať informácie ako obchodné tajomstvo je výlučným právom podnikateľa, ktorému informácie patria. Žalovanému neprislúcha hodnotiť a posudzovať, či sú splnené všetky objektívne a subjektívne predpoklady na označenie informácií ako obchodné tajomstvo.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sž 137/02 z 25. marca 2003 vyplýva, že najvyšší súd žalobu sťažovateľky zamietol. Podľa názoru najvyššieho súdu žalovaného treba považovať za subjekt s takzvanou plnou informačnou povinnosťou, a to v zmysle § 2 zákona o slobode informácií. Žalovaný má teda povinnosť sprístupniť všetky informácie, ktoré má k dispozícii, okrem tých informácií, ktoré sú vymedzené v § 8 až 11 zákona o slobode informácií. Táto kategória neprístupných informácií alebo prístupných len za určitých stanovených podmienok a predpokladov suspenduje právo na informácie. Súčasne je inak povinný subjekt viazaný nesprístupniť informáciu, lebo túto kategóriu tvoria výlučne informácie, ktoré z verejných, bezpečnostných, súkromných alebo iných dôvodov požívajú právo na ochranu, pretože ich zverejnením by sa zasiahlo do právom chránených práv. Predovšetkým do tejto kategórie patria utajované skutočnosti (štátne tajomstvo, obchodné tajomstvo – zúžené o prípady uvedené v § 10 ods. 2 zákona o slobode informácií), bankové, daňové tajomstvo, informácie týkajúce sa osobnosti, osobných údajov fyzických osôb. Osobitnú skupinu tvoria informácie uvedené v cit. zákone v § 11 s názvom „Ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám“, a to v jeho odseku 1. Z tohto označenia, ako aj obsahu ustanovenia je zrejmé, že ide o samostatné prípady bez väzby na podmienky uvedené v ustanoveniach nižšieho poradového čísla. To znamená, že informácie vymenované v tomto ustanovení sú vylúčené zo zverejnenia bez ohľadu na to, či požívajú

ochranu pred zverejnením podľa predchádzajúcich ustanovení. Teda nie je rozhodujúce, že takáto informácia nie je predmetom štátneho alebo iného tajomstva alebo chráneným osobným údajom. Ak je súčasne aj tajomstvom, platí zákaz o to viac. Podľa § 9 ods. 1 písm. a) [pozn., zrejme má byť správne podľa § 11 ods. 1 písm. a)] povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak jej bola odovzdaná osobou, ktorej takúto povinnosť zákon neukladá a ktorá na výzvu povinnej osoby písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie osoba oprávnená udeliť súhlas na sprístupnenie informácie do siedmich dní, predpokladá sa, že so sprístupnením súhlasí. Na tieto následky musí byť povinná osoba upozornená. Z tohto ustanovenia vyplýva, že informácie, ktoré má dožiadaná osoba k dispozícii, treba rozlišovať podľa pôvodu, teda či ide o informáciu, ktorá je jej vlastným produktom, alebo o informáciu, ktorú prevzala od inej osoby. Ak ide o informáciu prevzatú od osoby, ktorá nemá informačnú povinnosť, nie je na zvážení dožiadanej osoby, či túto informáciu poskytne, ak oprávnená osoba vysloví nesúhlas. Dožiadaná osoba, hoci má konať v režime správneho konania, je nesúhlasom oprávnenej osoby viazaná. Toto platí bez ohľadu na to, či informácia má alebo nemá charakter štátneho, obchodného alebo iného tajomstva. V danej veci bolo zrejmom skutočnosťou, že sťažovateľka od žalovaného požadovala informáciu patriacu Slovenským elektrárňam, a. s., ktorá bola žalovanému odovzdaná v rámci výkonu dozoru nad jadrovou bezpečnosťou. Slovenské elektrárne, a. s., vyjadrili so zverejnením nesúhlas. Pokiaľ žalovaný za tohto stavu informáciu patriacu súkromnej osobe nezverejnil, postupoval v súlade s vyššie citovaným ustanovením. Preto nie je významné, že neskúmal, či táto informácia je skutočne informáciou spĺňajúcou kritériá obchodného tajomstva, za akú ju vlastník považuje. Významnejší je charakter tejto informácie z hľadiska úloh žalovaného, teda z hľadiska dozoru nad jadrovou bezpečnosťou. Žalovaný však uviedol, že analýza má výlučne výrobnú, technickú a obchodnú povahu. Správnosti takéhoto označenia nasvedčuje i samotný názov, ako aj okolnosť, že analýza len dopĺňala „Bezpečnostnú správu JE V1 po postupnej rekonštrukcii“, ktorá bola žalovanému doručená v roku 2001.

Z odvolania sťažovateľky z 3. júna 2003 vyplýva, že sťažovateľka požaduje zmeniť rozsudok a rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd pochybil, keďže zákonnosť nesprístupnenia požadovaných

informácií zdôvodnil diametrálne odlišne od rozhodnutí žalovaného. Kým žalovaný ich odmietol sprístupniť s poukazom na to, že ide o obchodné tajomstvo, najvyšší súd sa oprel o ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, a to i napriek tomu, že ani v odôvodnení rozhodnutí žalovaného, ale ani v jeho vyjadreniach sa takýto dôvod odmietnutia sprístupnenia informácií nevyskytol. Ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií najvyšší súd nesprávne vyložil, lebo správne z tohto ustanovenia vyplýva, že povinná osoba (žalovaný) obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak jej bola odovzdaná osobou, ktorá nemala právnu povinnosť povinnej osobe (žalovanému) informáciu odovzdať a písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Pritom v danom prípade Slovenské elektrárne, a. s., mali právnu povinnosť žalovanému poskytnúť tie informácie, ktorých zverejnenia sa sťažovateľka od žalovaného domáhala. Preto aplikácia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií pri správnom výklade neprichádzala do úvahy. Najvyšší súd pochybil aj v tom, že sa nevysporiadal s námietkou sťažovateľky smerujúcou voči právnomu názoru žalovaného, podľa ktorého nebolo v právomoci žalovaného skúmať, či je požadovaná informácia naozaj obchodným tajomstvom. Ide o formalistický výklad ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o slobode informácií. V skutočnosti požadované informácie ako celok nie sú obchodným tajomstvom.

Z vyjadrenia žalovaného z 1. júla 2003 vyplýva, že žalovaný požadoval potvrdenie prvostupňového rozsudku najvyššieho súdu. Konštatoval, že odvolanie sa opiera o rovnaké skutočnosti, vyjadrenia a názory, ktoré boli základom už pre podanú žalobu. Podľa presvedčenia žalovaného prvostupňový rozsudok vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003 vyplýva, že najvyšší súd ako súd odvolací prvostupňový rozsudok potvrdil. Nebolo možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľa, že súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku doplnil, resp. nahradil chýbajúce právne odôvodnenie preskúmaných rozhodnutí žalovaného. Zákonný dôvod odmietnutia poskytnúť informáciu z dôvodu nesúhlasu Slovenských elektrární, a. s., je výslovne obsiahnutý v rozhodnutí žalovaného. Keďže rozhodnutia vydané v dvojinštančnom správnom konaní je potrebné považovať za jeden celok, v konkrétnom

prípade z toho vyplýva, že správny orgán nesprístupnenie informácie odôvodnil dvoma zákonnými dôvodmi, a to jednak podľa § 10 ods. 1 a jednak podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií. Pritom súd prvého stupňa iba poukázal na to, že pri nesprístupnení informácie podľa § 11 ods. 1 písm. a) cit. zákona nemá už právnu relevanciu skúmanie, či informácia spĺňa kritériá obchodného tajomstva. Preto podľa názoru odvolacieho senátu najvyššieho súdu nešlo o doplnenie alebo nahradenie chýbajúceho právneho odôvodnenia preskúmaných rozhodnutí žalovaného, lebo k odmietnutiu poskytnutia informácií došlo v správnom konaní aj z dôvodu nesúhlasu Slovenských elektrární, a. s., s ich poskytnutím. Vzhľadom na takéto právne posúdenie sa ani odvolací súd nezaoberal podrobnejšie tými odvolacími námietkami, ktoré sa týkali naplnenia zákonných pojmových znakov obchodného tajomstva, lebo tieto námietky by nemohli ovplyvniť posúdenie a právny záver v danej veci. Pritom pojem povinnosť v ustanovení § 11 ods. 1 písm. a) cit. zákona sa vzťahuje na zákonnú povinnosť sprístupnenia informácií, čo znamená, že zákon selektuje, či osoba, ktorá povinnej osobe informácie odovzdala, spĺňa atribúty povinnej osoby podľa § 2 ods. 1, 2, 3 a 4 zákona o slobode informácií alebo o takúto osobu nejde, a v takom prípade jej nesúhlas má za následok nesprístupnenie informácií povinnou osobou.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže

zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 26 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo (...) slobodne (...) prijímať (...) informácie (...).

Podľa č. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Ústavný súd vo svojej judikatúre ochrany konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena nárok na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nie je možné bez ďalšieho považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04).

Ústavný súd považuje za potrebné predovšetkým prisvedčiť právnomu názoru najvyššieho súdu vyjadrenému v druhostupňovom rozsudku z 23. októbra 2003, podľa

ktorého v prípadoch rozhodnutí vydaných v dvojinštančnom správnom konaní je potrebné tieto rozhodnutia považovať za jeden celok.

Kým z prvostupňového rozhodnutia žalovaného z 10. júla 2002 je zrejmé, že odmietnutie poskytnúť požadované informácie sa opiera o tvrdenie, že v zmysle § 10 ods. 1 zákona o slobode informácií ide o obchodné tajomstvo, pričom Slovenské elektrárne, a. s., so sprístupnením informácií pre tretie osoby nesúhlasia, zatiaľ z druhostupňového rozhodnutia žalovaného z 5. augusta 2002 sa dá vyvodiť, že okrem už uvedeného dôvodu bolo potrebné poskytnutie požadovaných informácií odmietnuť aj preto, že poskytnutie informácií by bolo zneužitím zákona o slobode informácií, keďže Slovenské elektrárne, a. s., nie sú povinnou osobou v zmysle § 2 ods. 1 a 2 tohto zákona a sťažovateľka sa prostredníctvom žalovaného snaží získať prístup ku takým dokumentom, ktoré jej Slovenské elektrárne, a. s., odmietajú poskytnúť. V tejto súvislosti treba konštatovať, že uvedený dôvod odmietnutia poskytnutia požadovaných informácií je v druhostupňovom rozhodnutí žalovaného vymedzený iba skutkovo, chýba právna subsumpcia tohto dôvodu. Nemôžu však byť pochybnosti, že ide o ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií.

Zo žaloby sťažovateľky zo 4. októbra 2002 podanej proti právoplatnému rozhodnutiu žalovaného je evidentné, že sťažovateľka si neuvedomila právny dosah iba skutkovo vymedzeného dôvodu pre odmietnutie poskytnutia požadovaných informácií preto, že ide o informácie poskytnuté Slovenskými elektrárnami, a. s., ktoré samy povinnosť poskytovať informácie nemajú. Žalobu zamerala argumentačne iba na problematiku obchodného tajomstva. Podľa názoru ústavného súdu nebolo by v súlade so zásadami spravodlivého súdneho procesu za danej konkrétnej situácie, aby neúplnosť odôvodnenia druhostupňového rozhodnutia žalovaného bola na škodu, resp. na ťarchu sťažovateľky. Bolo totiž nepochybne povinnosťou žalovaného aj z hľadiska právneho svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

Prvostupňový senát najvyššieho súdu správne posúdil a ustálil, že žalovaný v skutočnosti opiera svoje stanovisko o odmietnutí poskytnutia požadovaných informácií o dva dôvody, teda tak o ustanovenie § 10 ods. 1, ako aj o ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a)

zákona o slobode informácií. Pritom aj prvostupňovému senátu najvyššieho súdu muselo byť zrejmé, že sťažovateľka pochopila právoplatné rozhodnutie žalovaného tak, že sa opiera iba o jeden dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 10 ods. 1 zákona o slobode informácií. Taktiež mu muselo byť jasné aj to, že druhý dôvod odmietnutia nie je vymedzený celkom exaktne, pretože je ustálený iba skutkovo bez podradenia pod príslušné ustanovenie zákona.

Podľa názoru ústavného súdu za daného konkrétneho stavu pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho procesu mal prvostupňový senát najvyššieho súdu poskytnúť sťažovateľke pred rozhodnutím vo veci možnosť, aby sa vyjadrila k napadnutému právoplatnému rozhodnutiu žalovaného aj z pohľadu ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií v zmysle jeho skutkového vymedzenia v druhostupňovom rozhodnutí žalovaného. Zásadám spravodlivého súdneho procesu totiž nemôže zodpovedať taký postup súdu, ktorý vzhľadom na všetky okolnosti účastník nemôže predvídať a naň primerane reagovať svojou argumentáciou.

Treba ďalej uviesť, že pochybenie, ktorého sa dopustil prvostupňový senát najvyššieho súdu, sa napravilo v odvolacom konaní. Je tomu tak preto, že v prvostupňovom rozsudku najvyššieho súdu z 25. marca 2003 je druhý argument pre odmietnutie poskytnutia požadovaných informácií uvedený už spôsobom, ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám, lebo je vyjadrený tak skutkovo, ako aj právne. Sťažovateľka preto v odvolaní proti prvostupňovému rozsudku reaguje aj na druhý argument a druhostupňový rozsudok najvyššieho súdu sa s argumentáciou sťažovateľky zaoberá.

Uvedené skutočnosti zároveň znamenajú, že neobstojí námietka sťažovateľky, podľa ktorej sa najvyšší súd odvoláva na taký dôvod nesprístupnenia informácií, ktorý v rozhodnutiach žalovaného nie je vôbec uvedený. V konečnom dôsledku preto ústavný súd z tohto dôvodu namietané porušenie označených základných práv nezistil.

Nemožno súhlasiť so sťažovateľkou v tom, že všeobecné súdy pochybili, keď neposúdili vec z hľadiska problematiky obchodného tajomstva. Treba dať za pravdu

najvyššiemu súdu, že za situácie, keď sa dôvod odmietnutia poskytnutia požadovaných informácií podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií považoval za oprávnený, nebolo už príčiny zaoberať sa otázkou obchodného tajomstva. To znamená, že pokiaľ Slovenské elektrárne, a. s., nie sú subjektom povinným poskytovať informácie, potom bez ich súhlasu nemožno tieto informácie získať ani od iného subjektu, ktorému ich Slovenské elektrárne, a. s., poskytli, a to bez ohľadu na to, či tieto informácie sú alebo nie sú obchodným tajomstvom.

Pokiaľ sťažovateľka namieta, že najvyšší súd v oboch rozsudkoch nesprávne vykladá ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií tak, že toto ustanovenie obmedzuje prístup k informáciám v prípadoch subjektov, ktoré samy nemajú povinnosť poskytovať informácie podľa zákona o slobode informácií, lebo správne treba toto ustanovenie vykladať tak, že sa v ňom majú na mysli také subjekty, ktoré poskytli povinnej osobe informáciu dobrovoľne, teda bez toho, že by im zákon takúto povinnosť ukladal, ústavný súd nevidí dôvod do výkladu najvyššieho súdu zasahovať. Ako to už bolo vyššie uvedené, výklad zákonov prislúcha všeobecným súdom, nie teda ústavnému súdu. Výklad najvyššieho súdu v tejto konkrétnej otázke je podľa názoru ústavného súdu logický, presvedčivý a legitímny.

Nemožno prisvedčiť ani ďalšej námietke sťažovateľky, podľa ktorej aj pri takom výklade ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií, ktorý si osvojil najvyšší súd, bolo treba skúmať, či žalovaný dodržal predpísaný postup, teda či vyzval Slovenské elektrárne, a. s., na oznámenie, či so sprístupnením informácie súhlasia, a či a ako na výzvu Slovenské elektrárne, a. s., reagovali, pričom malo byť povinnosťou najvyššieho súdu presne uviesť, ako a kedy boli tieto formálne podmienky splnené.

Vzhľadom na to, že Slovenské elektrárne, a. s., požadované informácie poskytnuté žalovanému výslovne označili za svoje obchodné tajomstvo, nemohli byť najmenej pochybnosti o tom, že so sprístupnením týchto informácií nesúhlasili. Za takéhoto stavu neprichádzalo do úvahy, aby žalovaný Slovenské elektrárne, a. s., ešte osobitne vyzval na oznámenie, či so sprístupnením informácií súhlasia.

Za dôvodné považuje ústavný súd ďalšie námietky sťažovateľky.

Predovšetkým ide o námietku, podľa ktorej najvyšší súd nijako nevysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že Slovenské elektrárne, a. s., nie sú povinnou osobou v zmysle zákona o slobode informácií, lebo sa nijako nezaoberal ustanovením § 2 ods. 3 zákona o slobode informácií, z ktorého by pri splnení určitých podmienok bolo možné prípadne vyvodiť, že Slovenské elektrárne, a. s., ako obchodná spoločnosť založená štátnym orgánom sú osobou povinnou poskytovať informácie podľa zákona o slobode informácií.

Ďalej ide o námietku, podľa ktorej sa najvyšší súd nezaoberal ani ustanovením § 11 ods. 2 zákona o slobode informácií, hoci toto ustanovenie znamená výnimku z ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) pre prípad informácií získaných za verejné financie, resp. informácií týkajúcich sa použitia verejných financií, prípadne informácií o nakladaní s majetkom štátu alebo obce.

Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd nemohol dospieť presvedčivým spôsobom k záveru o oprávnení žalovaného odmietnuť poskytnutie požadovaných informácií podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona o slobode informácií bez toho, aby mal spoľahlivo preukázané a zistené, že Slovenské elektrárne, a. s., nemožno považovať za povinnú osobu v zmysle § 2 a že nie je daná ani niektorá zo skutočností uvedených v ustanovení § 11 ods. 2 zákona o slobode informácií. Treba totiž prisvedčiť sťažovateľke, že podľa § 2 ods. 3 cit. zákona povinnými osobami sú aj právnické osoby založené povinnými osobami uvedenými v ods. 1 a 2, ktoré hospodária s verejnými financiami alebo nakladajú s majetkom štátu alebo majetkom obcí. Sťažovateľka ďalej správne poukazuje na ustanovenie § 11 ods. 2 cit. zákona, podľa ktorého ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) sa nepoužije, ak ide o informácie, ktoré sa získali za verejné financie, alebo ak sú to informácie týkajúce sa použitia takých prostriedkov, alebo ak ide o informácie o nakladaní s majetkom štátu alebo majetkom obce.

Z rozsudkov najvyššieho súdu nevyplýva, že by sa bol najvyšší súd zaoberal vecou z vyššie uvedených hľadísk, hoci pri právnom názore, ktorý zaujal, bol takýto postup

nevyhnutný. Tento nedostatok považuje ústavný súd za prejav arbitrárnosti rozsudku najvyššieho súdu, čo znamená zároveň porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy.

Uvedenými závažnými procesnoprávnymi pochybeniami majúcimi charakter arbitrárnosti nemohla byť rozsudkom najvyššieho súdu poskytnutá v dostatočnej miere ani ochrana základného práva sťažovateľky na slobodný prístup k informáciám podľa čl. 26 ods. 2 ústavy. Preto bolo treba dospieť aj k záveru o porušení tohto ústavného práva.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil porušenie čl. 26 ods. 2 a čl. 46 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku).

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné práva alebo slobody porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V zmysle citovaných ustanovení ústavný súd zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. SŽ-o-NS 40/03 z 23. októbra 2003 a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku).

Naproti tomu nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľky, aby ústavný súd uložil najvyššiemu súdu zaplatiť jej primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 Sk (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Ujma na základných právach, ktorá sťažovateľke vznikla, je podľa názoru ústavného súdu v plnej miere kompenzovaná tým, že ústavný súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie (bod 3 výroku).

Trovy právneho zastúpenia sťažovateľky pozostávajú z troch úkonov právnych služieb zo strany advokátky, a to z prevzatia a prípravy zastupovania, zo spísania sťažnosti a zo spísania stanoviska k vyjadreniu najvyššieho súdu. Za všetky úkony patrí odmena

v sume po 4 534 Sk, ako aj tri režijné paušály po 136 Sk. Preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkom sumu 14 110 Sk (bod 4 výroku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júna 2004